

UNIVERSITETET I OSLO
DET JURIDISKE FAKULTET

JUSTISDEPARTEMENTET	
20 JAN 2009	
SAK NR.:	200807079
AVD./KONT./BET.	LOV/EO/TRR
DDK NR.:	10
ARKIVKODE:	

Justis- og politidepartementet
Lovavdelingen
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Norsk senter for menneskerettigheter
P.b. 6706 St. Olavs plass
NO-0130 Oslo
Cort Adelers gate 30

Dato: 19. januar 2009
Deres ref.: 200807079/EO/TRR
Vår ref.: 2008/20646

Telefon: +47 22 84 20 01
Telefaks: +47 22 84 20 02
E-post: info@nchr.uio.no
Nettadresse: www.humanrights.uio.no

**Inkorporering av kvinnewediskrimineringskonvensjonen i menneskerettsloven
– høringsuttalelse fra Norsk senter for menneskerettigheter**

Det vises til Justisdepartementets høringsbrev av 7.11.2008 om *Inkorporering av kvinnewediskrimineringskonvensjonen i menneskerettslova*. Høringsuttalelsen er også sendt per e-post i dag (postmottak@jd.dep.no).

Norsk senter for menneskerettigheter er Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter (jfr. kgl. res. av 21. september 2001), og er ved dette gitt en særskilt rolle for å overvåke at de internasjonalt vedtatte menneskerettighetsnormene respekteres og oppfylles av norske myndigheter. Utarbeidelse av høringsuttalelser ved myndighetsinitiativer av betydning for menneskerettighetenes stilling i Norge, er et sentralt ledd i Norsk senter for menneskerettigheters virksomhet som nasjonal institusjon.

1. Lovforslaget

Menneskerettsloven¹ gir menneskerettighetene en sterk stilling i norsk rett ved at de konvensjonene som er inkorporert i denne loven gis forrang foran andre norske lover dersom det er konflikt. Ved lov 10. juni 2005 nr. 38 ble kvinnewediskrimineringskonvensjonen (KDK)² med tilleggsprotokoll inkorporert i norsk lov gjennom § 1b i likestillingsloven. Tilsvarende ble rasediskrimineringskonvensjonen (RDK)³ inkorporert i norsk lov gjennom diskrimineringsloven § 2.⁴ Disse konvensjonene har dermed status som norsk lov, men er ikke gitt forrang foran annen norsk lovgivning.

Justisdepartementet foreslår nå å inkorporere kvinnewediskrimineringskonvensjonen med tilleggsprotokoll i menneskerettsloven. Departementet vurderer at inkorporering av kvinnewediskrimineringskonvensjonen i menneskerettsloven vil sende et sterkt signal både nasjonalt og internasjonalt om viktigheten av å styrke og sikre kvinners rettigheter, og av likestilling som verdi jfr. høringsnotatet kapittel 6.

¹ Lov av 21. mai 1999 nr. 30 om styrking av menneskerettighetenes stilling i norsk rett (menneskerettsloven).

² FNs internasjonale konvensjon 18. desember 1979 om avskaffelse av alle former for diskriminering av kvinner.

³ FNs internasjonale konvensjon 21. desember 1965 om avskaffelse av alle former for rasediskriminering.

⁴ Lov 3. juni 2005 nr. 33.

2. Norsk senter for menneskerettigheters vurdering

2.1. Kvinnediskrimineringskonvensjonen

Kvinnediskrimineringskonvensjonens bestemmelser utdyper det alminnelige menneskerettslige ikke-diskrimineringsprinsippet nedfelt i bl.a. artikkel 26 i FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter. Kvinnediskrimineringskonvensjonen gir et særlig vern mot diskriminering av kvinner på grunnlag av kjønn.

Norsk senter for menneskerettigheter ser ikke konstitusjonelle eller juridiske betenkeligheter ved en inkorporering av kvinnediskrimineringskonvensjonen i menneskerettsloven, og høringsnotatet støtter at det heller ikke er vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser knyttet til dette. Norge ønsker å være et foregangsland i arbeidet med likestilling mellom kvinner og menn, og inkorporering av konvensjonen i menneskerettsloven er, etter senterets vurdering, et viktig element for å oppnå dette. Inkorporering vil, i tillegg til å understreke konvensjonens betydning nasjonalt, styrke Norges legitimitet i internasjonalt likestillingsarbeid.

FNs kvinnekomité har i årenes løp gjentatte ganger oppfordret norske myndigheter til å sørge for inkorporering av kvinnediskrimineringskonvensjonen i menneskerettsloven. Ved behandlingen av Norges 5.⁵ og 6. rapport⁶ kritiserte komiteen Norge for å ha holdt kvinnediskrimineringskonvensjonen utenfor ved inkorporering av øvrige menneskerettighetskonvensjoner i menneskerettsloven. Ved behandlingen av Norges 7. rapport i 2007 gjentok komiteen sin anmodning om inkorporering.⁷

Overvåkning av norske myndigheters oppfølging av FNs anbefalinger er en viktig oppgave for Norsk senter for menneskerettigheter. Norsk senter for menneskerettigheter har både i tidligere høringsuttalelse⁸ og i purrebrev til departementet og til Statsministerens kontor, gjentatt FN komiteens oppfordring og bedt om redegjørelse for status for inkorporeringsarbeidet. Samtidig har Regjeringen i Soria Moria-erklæringen gitt uttrykk for at slik inkorporering skulle foretas.

Norsk senter for menneskerettigheter mener derfor det er på høy tid at kvinnediskrimineringskonvensjonen inkorporeres i menneskerettsloven.

2.2. Rasediskrimineringskonvensjonen

Norsk senter for menneskerettigheter ber departementet i det videre lovarbeidet redegjøre nærmere for hvorfor ikke også forslag om inkorporering av rasediskrimineringskonvensjonen i menneskerettsloven er omfattet av høringsnotatet. Diskrimineringsvernet i norsk lovgivning gjennomgås for øyeblikket med sikte på en samlet diskrimineringslov. Med den vekt myndighetene i den forbindelse legger på en helhetlig tilnærming til diskrimineringsvernet virker det uhensiktsmessig at spørsmålet om inkorporering av kvinnediskrimineringskonvensjonen og rasediskrimineringskonvensjonen i menneskerettsloven ikke vurderes samtidig.

⁵ CEDAW/C/NOR/5 Dato 29/03/2000

⁶ CEDAW/C/NOR/6 Dato 05/06/2002. Kvinnekomiteens 28. sesjon 2003, konklusjon etter behandling av Norges 6. rapport:

<http://www2.ohchr.org/english/bodies/cedaw/cedaws28.htm>

⁷ Kvinnekomiteens 39. sesjon 2007, konklusjon etter behandling av Norges 7. rapport:

<http://www2.ohchr.org/english/bodies/cedaw/cedaws39.htm>

⁸ Høringsuttalelse fra Norsk senter for menneskerettigheter 15. september 2003:

<http://www.humanrights.uio.no/nasjonal-institusjon/overvakning/horinger/2003/>

At rasediskrimineringskonvensjonen ikke inkorporeres i menneskerettsloven samtidig med kvinneskrediskrimineringskonvensjonen, gir et uheldig signal om at rasediskrimineringskonvensjonens bestemmelser er mindre viktige. Manglende inkorporering er også i strid med gjentatte anbefalinger fra FN's rasediskrimineringskomité.⁹

Unnlatelse av å inkorporere rasediskrimineringskonvensjonen i menneskerettsloven vil kunne svekke Norges mulighet til å overbevise andre land, hvor rasediskrimineringskonvensjonen kan ha enda større praktisk betydning enn i Norge, om viktigheten av å styrke vernet mot rasediskriminering.

Det må også understrekes at saker om rasediskriminering møter stor offentlig interesse i Norge, og at norske myndigheter er blitt kritisert av Europarådets kommisjon mot rasisme og intoleranse (ECRI)¹⁰ og FN's rasediskrimineringskomité i spørsmål om rasediskriminering.

3. Avslutning

Norsk senter for menneskerettigheter er positiv til at departementet nå foreslår å inkorporere kvinneskrediskrimineringskonvensjonen i menneskerettsloven. At inkorporering av rasediskrimineringskonvensjonen ikke vurderes samtidig, er imidlertid uheldig. I følge Barne- og likestillingsdepartementet tar Regjeringen sikte på å fremme en ny handlingsplan mot etnisk diskriminering våren 2009. Norsk senter for menneskerettigheter oppfordrer norske myndigheter til å sørge for inkorporering av rasediskrimineringskonvensjonen i menneskerettsloven som ledd i denne handlingsplanen.

Med vennlig hilsen

Njål Høstmælingen
Forsker

Ingvild Bartels
Juridisk rådgiver

⁹ Committee on the Elimination of Racial Discrimination:

<http://www2.ohchr.org/english/bodies/cerd/index.htm>

Se blant annet Concluding observations fra CERD til Norges 17./18. rapport 2006:

[http://www.unhchr.ch/tbs/doc.nsf/\(Symbol\)/CERD.C.NOR.CO.18.En?Opendocument](http://www.unhchr.ch/tbs/doc.nsf/(Symbol)/CERD.C.NOR.CO.18.En?Opendocument)

og Concluding observations fra CERD til Norges 16. rapport 2001:

[http://www.unhchr.ch/tbs/doc.nsf/\(Symbol\)/CERD.C.63.CO.8.En?Opendocument](http://www.unhchr.ch/tbs/doc.nsf/(Symbol)/CERD.C.63.CO.8.En?Opendocument)

¹⁰ http://www.coe.int/T/E/human_rights/Ecri/1-ECRI/